

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 10/13.06.2023 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 13.06.2023 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Ирина Недева
Илия Вълков

изслуша доклад по жалба с вх. №№ 10-001/2023 г. на Д.К.С. срещу бТВ, предаването *бТВ Новините* от 15 януари 2023 г. В жалбата се твърди, че е осъществено нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на бТВ.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. № 10-001/2023 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии, осъществено чрез предаването *от 15 януари 2023 г.*
2. Жалбата е подадена в допустимия от правилника срок.
3. КЖЕ обсъди допустимостта на жалбата. Жалбата е допустима.

Във връзка с допустимостта на жалбата следва да се отбележи, че оплакването е за нарушение на т.4 от Етичния кодекс на българските медии, *Взаимоотношения в медиите и между медиите*, вкл. за нарушаване на забраната за плагиатство, уважаване на авторското право и задължително посочване на източника при използване на информация от чужди материали. Комисията е на становище, че в тези случаи, за разлика от други случаи на твърдяно нарушение на Етичния кодекс (напр. благоприличие), интересът на жалбоподателя да подаде оплакване до Комисията следва да се разбира стеснително. Тоест, единствено жалбоподател, който твърди, че е носител на авторското право, би могъл да постави допустим въпрос пред Комисията за журналистическа етика. Това е така, тъй като става въпрос за индивидуално право, което има конкретен носител, а не за по-широко признат обществен интерес, какъвто

е налице например в случаите на оплакване за нарушение на изискването за приличие.¹ Според Комисията сайтът „Бивол“ при обстоятелствата по оплакването е евентуалният носител на претендираните права. Същевременно обаче не може да се поставя под съмнение публично известната свързаност на журналиста Д.К.С. със сайта, поради което Комисията приема, че е налице интерес от подаване на жалба.

4. Постъпило е становище от *бТВ*. В него се оспорва да е извършено нарушение на Етичния кодекс.

II. ЖАЛБА

Според жалбоподателя с публикацията в *бТВ Новините* е допуснато нарушение на чл.4 от Етичния кодекс за българските медии. Репортажът от 15 януари 2023 г. се отнася до информация, свързана с фирмата НЕКСО, която е обект на разследване от прокуратурата.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

4. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ В МЕДИИТЕ И МЕЖДУ МЕДИИТЕ,

4.1 Ние вярваме, че взаимоотношенията между медиите, както и между медийните професионалисти, работещи в тях, трябва да се характеризират с взаимно уважение и честна конкуренция, с цел запазване на авторитета на професията.,

4.2 Ние вярваме, че обществото има право да знае кой притежава и контролира медиите.,

4.3 Ние смятаме за неприемливи всички форми на плагиатство.,

4.4 Ние уважаваме авторското право и спазваме авторскоправните споразумения.,

4.5 Кратки извадки от чужди материали могат да се използват без разрешение, но задължително трябва да се посочва от коя медия са взети

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В постъпило становище от *бТВ* се оспорва да е извършено нарушение на Етичния кодекс. Заявява се, че екипът на телевизията уважава труда на другите колеги и преминава през периодично вътрешно обучение относно коректно цитиране. Посочва се, че е извършено разследване от журналист на телевизията, като част от информацията е събрана от публични източници. Отрича се наличието на допирни точки между материалите съответно в „Бивол“ и *бТВ*. Посочено е, че публикуваните от двете медии факти се различават, с изключение на няколко основни факта. Твърди се също, че информацията, посочена от „Бивол“, не е ексклузивна, а е достъпна и от други медии.

V. ФАКТИ

В репортажа по *бТВ Новините* от 15 януари 2023 г. се твърди, че компанията собственик на „НЕКСО“ е правила масови транзакции в различни валути към сериозна швейцарска банка. Твърди се, че собствениците и клиентите са печелили, като са използвали платформата като

¹ Въпросът за допустимостта в разглежданата хипотеза е подробно обсъден в Решение на КЖЕ №1/2021 г., достъпно на URL: <https://mediaethics-bg.org/wp-content/uploads/2021/04/%D0%A0%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%E2%84%96-1-%D0%BE%D1%82-2021-%D0%B3-%D0%BF%D0%BE-%D0%B6%D0%B0%D0%BB%D0%B1%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%93-%D0%A8-%D1%81%D1%80%D0%B5%D1%89%D1%83-%D0%91%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8C.pdf>

чейндж бюро. Цитирана е главният говорител на прокуратурата, чието изявление е било БНР е било в посока мотивиране на детайли.

VI. МОТИВИ

КЖЕ разгледа жалбата, запозна се с предаването, съответно с публикацията в „Бивол“ и публикациите на други сайтове, към които е направено препращане и в становището на бТВ. Комисията за журналистическа етика отчете естеството на предаването, на съдържанието на другите публикации, и на оповестената информация, както и възраженията на бТВ.

На първо място следва да се отбележи **информационният характер на съдържанието**, което се разпространява във формата на „Новините“. Комисията напомня, че според чл. 4, т. 4 от Закона за авторското право и сродните му права не са обект на авторско право *новини, факти, сведения и данни*. Обект на защита може да бъде формата, в която те са представени. Обичайно новинарските формати на различните медии се характеризират с голяма степен на сходство на разпространяваното съдържание за едни и същи дни. По тази причина възможността да се претендира авторско право в тези случаи и този формат е изключително малка. Няма как да е налице изключителна „собственост“ върху факти и обстоятелства, които са достъпни за всички и е налице обществен интерес да бъдат видени и чути от всички. Следователно липсват данни за нарушение.

На второ място анализът на конкретното съдържание установява, че **сходно съдържание е било разпространено по-рано от друга медия**, а именно – сайтът ПИК. Този материал е с дата 14 януари 2023 г., поради което е публикуван по-рано както от материала в бТВ, така и от този в „Бивол“. Подобно съдържание е разпространено и от БНТ в същия ден, в който е разпространено и в „Бивол“ и в Нова телевизия.

На трето място, становището на бТВ е убедително по въпроса, че **част от информацията е от собствени източници, а друга част е от публични източници**. В съдържанието липсва уникалност, която да го отличава от други сходни публикации. Практически не се потвърждава да е осъществено плагиатство или нарушение на авторско право на медията „Бивол“.

Това не изключва убеждението на КЖЕ, че в журналистиката трябва да има взаимно уважение и колегиалност по отношение на труда на журналисти, екипи и медии, и при необходимост да се признава приноса на предходни или свързани с темата разследвания и съответни публикации.

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

КЖЕ намира жалба с вх. № 10-001/2023 г. **за неоснователна** по оплакванията за нарушения на т. 4.3 и т.4.4 от Етичния кодекс на българските медии.

Комисията отчита голямото значение на поддържането на добри взаимоотношения между медиите и уважението им при изготвянето на материали и ползването на вече публикувана информация, но в случая не се установява нарушение.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

Изпълнителен директор на

Фондация НСЖЕ :

Ева Петрова